COMANDO

IOAN POPA

SOARELE ardea în înalt ca un disc orbitor. Nisipul ardea, căştile ardeau, armele ardeau! Aerul tras în piept era atît de cald încît plămînii îi dureau! Transpiraţia cădea în picături pe nisip atunci cînd se aplecau înainte ori li se scurgea în şuviţe subţiri de-a lungul obrajilor, izvorînd de sub tîmple, alunecînd pe după ceafă, usturătoare.

Deşertul se întindea înainte imens, arzător, fără capăt şi început, jucîndu-şi în faţa lor valurile fierbinţi de aer. Parcă nisipul fusese stropit cu o benzină ce se aprinsese apoi şi continua să ardă aşa cu flăcări transparente.

Coloana se tîra înainte asemeni unui şarpe uriaş, orb, căutîndu-şi drumul pierdut pe sub cerul de un albastru nemilos, fără umbră de nor. Unul înapoia celuilalt, soldaţii mărşăluiau respirînd sacadat. Cămăşile erau ude de transpiraţie, feţele nerase, murdare, armele atîrnau grele, ucigaşe, pe umeri, cu ţevile în jos, cu cătările lipite de gambe.

Cataramele echipamentelor se loveau între ele ori de bidoanele metalice, scoţînd în mers sunete seci.

— Măreşte pasul! Nu scoate casca!... Mai repede! Mai repede!...

Glasul lokotenentului Ent cădea

peste capetele lor pentru a suta, pentru a mia oară, înnebunitor ca plesnetul unui bici.

Pulberea pustiului intra în nări odată cu aerul încărcat cu miros greu de transpiraţie – soarele era ca un ochi de metal topit în înaltul cerului.

— Haide, mai repede, mai repede!...

Pământul parcă luase foc şi ardea.

Renunţaseră să mai privească înainte: lumina le înţepa ochii, îi durea. De fapt, nici nu aveau ce vedea: aceeaşi înşiruire monotonă a dunelor de culoare ciocolatie, nicăieri nici un fir de verdeaţă, nici o urmă omenească, doar umbrele lor care se tîrau fără odihnă înainte. Şi se părea că merg aşa de secole parcă. Îşi treceau limba peste buzele crăpate pe care sîngele se închegase şi, din ce în ce mai mult, singurul lucru la care mai puteau să se gîndească era bidonul metalic pe fundul căruia mai aveau puţină apă – însă lokotenentul le interzisese să mai bea din ea.

Lokotenentul!...

Era a unsprezecea zi de cînd mergeau aşa... Abia dacă-şi mai aminteau: fuseseră selecţionaţi... plecaseră într-o noapte din cazarma El Madeyn a bazei militare din Tyndouf, fuseseră paraşutaţi în largul Saharey... Constituiau grupa de comando numărul zece. Trebuiau să distrugă sateliţii inamici şi baza lor de lansare din zona RM-2 de lîngă Surt.

Războiul dura de un an şi încă mai putea dura. Lupte înverşunate se duceau deasupra Oceanelor Atlantyk şi Indyan (pentru arhipelagurile Kogos şi Nyktyngal), în insulele Eduard şi Krozet, peste tot de-a lungul noilor frontiere maritime.

Era în joc Afryka.

Bombardierele grele, venind dinspre vest, străbăteau cerul Saharey alunecînd grăbite spre larguri, purtînd în pîntecele uriaşe seminţele morţii. Convoaie imense de nave de luptă cutreierau cele două oceane, sute de milioane de cetăţeni fuseseră chemaţi sub drapele... Armele puseseră stăpînire pe pămînt, pe ape şi văzduhuri...

Patrula avea alcătuire mixtă: două plutoane de militari (bărbaţi), fiecare cu cîte un sergent, şi un pluton de combatante (militari-femei), cu o sergentă. Şef al formaţiunii fusese numit lokotenentul Ent.

Se deplasau numai noaptea – era mai puţin probabil să fie reperaţi – foloseau sisteme CX de protecţie şi mascare specială. Aprovizionarea lor o făceau avioanele de vînătoare „Dumin”, care zburau pe ruta: Tyndouf–Adrar–Al yawf–Mombaza–Yast Löndre şi care le paraşutau alimente, apă

şi muniţie.

În primele patru zile distruseseră deja paisprezece sateliţi şi se apropiau de zona RM-2 cînd... dintr-o dată... Valul acela formidabil de aer fierbinte care le uscase lacrimile din ochi şi saliva din gură, care le pătrunsese prin uniforme pînă la piele, pînă la sînge... apăsarea aceea dureroasă pe umeri, asemeni unui tăvălug de fier ce voia să-i facă una cu nisipul... urletele lokotenentului care ţipa ca nebun: „Culcat! Culcat!... În umbra dunelor, nu la soare!”...Se aruncaseră la pămînt, acoperindu-şi capetele cu braţele. Se făcuse dintr-o dată frig... şi apoi iarăşi cald...

Se ridicaseră cu greu, buimăciţi. Bluzele parcă le erau pîrlite iar pe alocuri nisipul strălucea sticlos, ca şi cînd ar fi fost pe cale de a se topi.

Îşi reluaseră marşul tăcuţi, dar parcă totul se schimbase în jur, deşi nu puteau spune precis cum, aveau chiar impresia că merg în altă direcţie. De atunci nu mai observaseră nici sateliţi, nici avioane. Cerul rămăsese albastru şi pustiu, în staţia radio-laser nu mai răspundea nimeni la apeluri, de fapt aşa spunea lokotenentul, fiindcă numai el mai ţinea legătura cu baza.

Trecuseră de atunci unsprezece zile de iad, timp în care nu mai ştiau nimic de restul lumii.

Îl urau pe acel lokotenent cu suflet de fier, care nu se destăinuia nimănui, care-i insulta cu fiecare prilej, cît de mic, care-i purta aşa de unsprezece zile prin nisipuri fără măcar să le spună din ordinul cui şi pentru care raţiuni.

Vag, circula zvonul la bază că Ent este un ofiţer foarte capabil – acum urau acest zvon, îl urau din tot sufletul, pentru toate chinurile şi lipsurile îndurate!

Simţeau prezenţa lui Ent în orice clipă, îi prindea din marginea coloanei aşa cum coiotul îşi pîndeşte prada, iar ordinele lui, oh, ordinele lui aduceau numai suferinţă!...

— Staai! Zece minute haltă! Cele două plutoane de combatanţi vor da fiecărei combatante o jumătate de pahar de apă. Repede, executarea!

Soldaţii se întoarseră încet către ofiţer: ochii le străluceau de parcă ar fi avut febră.

— E nebun, şopti Harold către Gayn, e a treia oară cînd dăm din apa noastră femeilor!

— Iar ele pe-a lor şi-au terminat-o demult, îi răspunsese celălalt.

Cu picioarele depărtate, cu braţele încrucişate la piept, Ent stătea drept sub biciul necruţător al Soarelui, înfruntîndu-le privirile din marginea

coloanei care se oprise.

Ochii luminoşi ai femeilor se îndreptară recunoscători către el cînd îl auziră vorbindu-le:

— Sper că nu e nevoie să vă mai atrag atenţia că aici nu sînteţi la un hotel de pe Maynstreet ca să mergeţi la toaletă din cinci în cinci minute – apă nu mai este decît foarte puţină, destul că transpiraţi, siliţi-vă şi voi s-o reţineţi în organism cît mai mult, ce dracu'!...

Observaţia brutală avu darul să mai potolească mînia bărbaţilor care, disperaţi, începură să deşurubeze paharele-capac de la bidoane. Femeile băură apa caldă încet, cu înghiţituri prelungi. Cîte o şuviţă de păr, udă de transpiraţie, le aluneca pe frunte de sub căşti, iar ele se sileau cu mişcări inconştient-graţioase s-o pună la loc. Şopteau „thank y" şi se retrăgeau sfioase. Majoritatea erau foarte frumoase. În inimile asprite ale acelor bărbaţi pătrunse deodată o rază subţire de duioşie – fiecare dintre ei aveau acasă o mamă, o soţie, o soră... oftară resemnaţi cu „pierderea" apei, prinzîndu-şi bidoanele la centuri.

Şi marşul reîncepu şi mai cumplit, şi mai istovitor şi greu decît oricînd...

Din cauza arşiţei, uleiul ieşise din paturile de lemn lustruit ale armelor, iar vopseaua începuse să se înmoaie pe metal răspîndind un miros sufocant.

— Un avion tot trebuie să ne repereze! Probabil ai noştri duc lupte grele în sud şi n-au timp să ne caute. Măriţi pasul!

O clipă, luptătorii, cu un efort dureros, întoarseră capul în direcţia din care ofiţerul vorbise: nu, nu delira – pe omul acela nu-l interesa soarta lor, nu-l interesa starea jalnică în care ei se aflau, el se gîndea numai la mersul războiului! El credea că este posibil să ajungă cu ei la Waha, pînă la care mai erau aproape o mie de mile, mergînd prin pustiul acela pe care nici măcar nu-l cunoşteau prea bine.

Ent refuza să înţeleagă că armata a XII-a îi pierduse ori îşi mutase cîmpul de operaţii neglijîndu-i pur şi simplu, că erau departe de ruta obişnuită a avioanelor de vînătoare, că era o minune că încă nu fuseseră înghiţiţi de „mlaştinile" de nisip mişcător, că aşa cum erau, obosiţi, deshidrataţi, mai găseau puterea de a merge înainte!

Acelaşi peisaj dezolant li se înfăţişa mereu, monoton, Soarele abia se mişca pe cer, orele se scurgeau lungi, grele, chinuitoare...

Mulţi dintre ei ameţeau şi simţeau nevoia să vomite. Mînia surdă se retrăsese undeva în adîncurile fiinţei lor lăsîndu-le în suflete un mîl amar de deznădejde... Iar căldura... o, de n-ar fi fost căldura aceasta!... Şi frigul

nimicitor care cobora o dată cu noaptea!...

— Stai!

Se opriră buimaci, izbindu-se unul de altul, fără să ştie ce se întîmplă. Ordinul răzbi pînă la ei de undeva de departe, tocmai din capătul coloanei:

— Toţi militarii vor lăsa aici armamentul individual, aruncătoarele laser şi materialul anex. Fiecare grupă va păstra o singură armă uşoară!

Materialele începură să cadă una cîte una în nisip...

— La loc comanda! strigă Ent. Puneţi-le în ordine!

Îşi luară armele de jos.

El se plimba prin faţa lor încercînd să desluşească pe figura cuiva vreun cît de mic motiv de discuţie.

— E nevoie să facem exerciţii demonstrative?

Glasul îi suna nervos, cu duşmănie, ca şi cînd abia şi-ar fi stăpînit o mînie ascunsa de ani şi care era pe punctul de-a izbucni. Parcă ar fi vorbit unor prizonieri, unor duşmani, oricui, numai unor subordonaţi de-ai lui, nu, Oamenii îşi plimbară privirile grele peste comandant: nici un muşchi nu tresări pe faţa acestuia, doar ochii lui verzi îi înţepau din umbra cozorocului caschetei. Dacă marşul li se păruse chin cumplit îşi dădură seama ca acesta nici nu se putea compara cu ceea ce simţeau acum cînd stăteau în poziţia „drepţi”, nemişcaţi sub bătaia soarelui; era o senzaţie de iad!

— Executarea!

Cu gesturi mecanice, încete, aranjară armele regulamentar în două piramide, Myolse genistul însemnă locul cu două fanioane roşii, înalte. Apoi încheiară formaţiile. Ca prin vis, îşi dădură seama acum că se obişnuiseră cu echipamentul acela pe care-l părăseau acolo şi tresari în ei ceva dureros ca un suspin ori ca un jurămînt încălcat pentru că nu se putea altfel! Parcă ar fi capitulat ori s-ar fi predat unui duşman invizibil, poate nisipului fierbinte! Suferiseră dincolo de puterile suferinţei, dar nu pierduseră nimic nicăieri – acum pentru întîia oară se despărţeau de arme şi mulţi dintre ei intuiră că nu le vor mai revedea niciodată, că acesta era începutul sfîrşitului!

— Înaintee, marş!

Trupurile îşi încordară arterele, venele prizoniere, întemniţate în ele, inimile începură să bată mai profund, respingînd sîngele care venea înnebunit către ele în valuri, refuzînd să mai plece înapoi, cerînd odihnă; din încheieturile membrelor iradia durere. Greaţa le explodă în stomacuri. Un dezgust adînc faţă de această strădanie zadarnică de a mărşălui mereu îi

cuprinse, mai primejdios decît deznădejdea!

Lokotenentul alerga acum în coada coloanei de marş, valuri roşcate de praf se aşterneau în straturi peste uniformele lor. Nisipul le intra în ochi, le scrîşnea între măsele. Cei mai mulţi tuşeau.

— Mai repede, sergent, mai repede!

Pînă şi vîntul care trebuia să-i răcorească ardea.

— Mai repede, mai repede!...

Creierul se străduia să apuce comenzile muşchilor, dar acestea scăpau din ce în ce mai des de sub control. Picioarele se împleticeau, istovite.

— Mai repede, mai repede!...

Prin mintea sergentului Orkney trecu o clipă ideea că Ent e nebun şi, instinctiv, atinse clapa port-pistolului de la şold cu vîrful degetelor. Ca atras de un magnet îşi întoarse privirile şi se cutremură: lokotenentul era acolo în spatele lui, îl privea cu cascheta trasă peste ochi, cu aerul lui marţial, ţeapăn, dintotdeauna. „Dumnezeule!", şopti Orkney cu o clipă înainte doar îl văzuse în capătul coloanei.

— Soldatul Hali e bolnav, sir, aruncă el înfricoşat.

— Să se prezinte la mine: îl voi căra personal în spinare!

Sarcasmul biciuitor al ofiţerului îl făcu pe Orkney să se alăture coloanei fără să mai spună nimic.

Dunele vălureau pînă departe ca apele unei mări. Nicăieri nici o urmă, cît de mică, de neînsemnată, care să amintească trecerea vreunui om ori a vreunei fiinţe. Prin mintea sergentului începură să se perinde imagini ale unui vis halucinant: vedea Tamysa cea cu ape potolite, livezile de mandaryny de pe malurile ei, Oraşul Subteran şi Oraşul de Sus alcătuind uriaşa Londră cu străzile ei mecanice rulînd neauzit prin faţa miilor de magazine şi localuri, parcurile, serile scăldate în luminile nesfîrşite, fetele – parfumul vieţii. Parcă totul fusese un vis... asta fusese înainte de începutul războiului... poate nici nu trăise aşa ceva, poate era numai o născocire a minţii lui înfierbîntate, a sîngelui său chinuit de sete care aiura. Sub apăsarea acestui gînd, sergentul simţi o dorinţă cumplită de a întreba pe ofiţer dacă Londra există cu adevărat, dacă el, Ent, o văzuse şi admirase vreodată... dacă existase într-adevăr pe lume un Timp de Dinainte de Război! Schiţă chiar mişcarea de a-l chema pe lokotenent, dar renunţă: o apatie îl cuprinse brusc şi el se lăsă în voia ei ştiind că nu putea face nimic altceva.

Orele treceau încet, chinuitoare.

Coloana înainta din ce în ce mai greu.

— Mai repede! Mai repede!...

Vocea ofiţerului răsuna cînd aproape, cînd departe. Îndemnul avea în el ceva absurd. Pentru întîia oară de cînd părăsiseră baza ceva tulbură aparenţa lucrurilor: soldatul Mylle ieşi din rînd şi trînti jos trusa individuală. Ochii îi erau injectaţi iar colţul gurii îi tremura uşor.

— Du-te dracului cu „mai repedele" tău! strigă el ridicînd pumnul ameninţător către ofiţerul care se apropia în fugă,

Ent ajunse lîngă el:

— Ce s-a întîmplat, soldat?

— Nu mai pot! Nu mai rezist, urlă soldatul. Unde vrei să ne duci? Avea o voce guturală, nefirească din pricina mîniei, ca un strigăt de disperare aruncat către cer. Coloana continua să se scurgă înainte, robotic, cu mişcări străine.

Nici un muşchi nu tresări pe chipul lui Ent. Fulgerător trase din toc pistolul:

— Soldat Mylle, ai douăzeci de secunde ca să-ţi reiei locul în formaţie. În caz contrar, te împuşc pentru rebeliune! Vocea lui era ca şuieratul întărîtat al unui şarpe veninos călcat pe coadă. O clipă se priviră unul pe altul. În privirile lui Ent se citea cruzimea. Ţeava pistolului dezintegrator îl fixa aşa de hotărît încît Mylle şovăi. Cînd degetul celuilalt eliberă pîrghia, auzi bîzîitul scurt al contactului, şi se grăbi să ridice de jos trusa. Reintră în rînduri fără să mai spună nimic. Ent decuplă şi băgă pistolul în tocul de la şold.

— Sergent! chemă el.

— Ordonaţi! rosti Orkney, care între timp venise aproape.

— Ai grijă... nici un om să nu se mai oprească!...

Ofiţerul privea nemişcat undeva departe, înainte, pe deasupra coloanei învăluite în nori de pulbere, parcă nici nu observase pe sergent ori parcă se gîndea la ceva, la un lucru pe care numai el îl ştia poate.

Deasupra liniei orizontului cerul începea să se înroşească, semn că se apropia înserarea.

— Nimeni nu trebuie să se oprească, rosti Ent. E foarte important acest lucrul...

Continua să privească fix în adîncimile zării şi Orkney nu ştia dacă i se adresează lui ori gîndea cu glas tare pentru sine însuşi.

Se depărtă înfiorat, cuprins de nelinişte.

*

E întuneric şi frig. Orkney se trezeşte clănţănind din dinţi, dîrdîind. Se ridică. Muşchii, corpul, tot o durere ca şi cînd ar fi fost bătut cu vergi. Îi este sete.

Întinşi pe nisip, oamenii dorm ghemuiţi, scoţînd prin somn sunete nearticulate. Cerul este negru-vînăt. Puţin mai la margine, lokotenentul îi privea nemişcat, cu mîinile la spate, învăluit în întuneric. Nu doarme.

Orkney se îndreaptă buimac spre el. Limba i se lipeşte de cerul gurii amar şi cleios.

— Grăbiţi-vă! Trebuie să plecăm!

Glasul ofiţerului are aceeaşi inflexibilitate mecanică.

— ’nţeles!...

Oamenii se trezesc unii pe alţii, tuşesc, curăţîndu-şi gîturile de flegmă şi praf. Îşi adună lucrurile gemînd, cînd, deodată, un glas subţire înţeapă noaptea.

— Sir, aici sergent Mary!...

— Ce este, sergent?...

— Sir... iertaţi-mă... nu mă mai pot ridica!

Orkney deveni fără să vrea atent: I se pare lui sau Ent a tresărit?... S-a clătinat?...

Silueta lokotenentului se îndreptă grăbită spre locul de unde se auzise glasul. Se aplecă., se lăsă în jos...

— Respiră, Mary!

Fata respiră. Simte degetele subţiri ale lokotenentului apăsîndu-i delicat umerii, sternul, deschizîndu-i cu pocnete mici clapele de la piept ale bluzei aspre, militare. Palmele lokotenentului o masează repede, calm, cu o tehnică stranie – o silesc mai degrabă, nu o conving printr-o participare voluntară, să respire. Mîinile lui o apasă pe sîni înfiorînd-o, i se plimbă pe tot bustul într-un ritm ameninţător (parcă ar fi sute) încercînd s-o prindă într-o horă viguroasă, s-o smulgă din inerţie. Nu ştie dacă se cade să spună ceva ori să tacă, dar se simte ridicată de mijloc de la pămînt ca un fir de iarbă şi dintr-o dată îşi dă seama că poate merge şi se poate mişca...

Ent îşi scoase cascheta cu o mişcare grăbită a mîinii, dîndu-şi pe spate părul castaniu:

— Ei, gata, spune el respirînd precipitat...! Era să rămîn cu doi sergenţi doar! Bine că n-am uitat masajul yoka. Ai dormit pe nisipul rece, asta a

fost tot!

Orkney încremeneşte: Ent glumeşte, aşa ceva nu s-a mai întîmplat pînă acum... Niciodată nu a vorbit Ent atît de mult!

— Încolonarea! Trebuie să ajungem la Waha înainte de 16 ale lunii, cînd vor ataca escadrilele noastre! Înaintee, marş!

Pentru întîia oară după atîtea zile, în această noapte întunecoasă, soldaţii văd cum pe cerul vineţiu al deşertului alunecă nori misterioşi, deschişi la culoare, avînd mai degrabă o nuanţă luminiscentă. Ent îi priveşte cu atenţie. Silueta lui subţire se detaşează pe fundalul alburiu al nisipului:

— Aţi împărţit între voi, aseară, în mod egal apa?

— Da, sir!

Aflat în capul coloanei, el se întoarce brusc şi, ca şi cînd cu mare greutate s-ar fi hotărît să facă un sacrificiu imens, spune:

— Ei bine... puteţi bea toată apa pe care o mai aveţi în bidoane...

Orkney privi în noapte, departe: cerul se arăta ameninţător, imens, pustiul tăcea.

— Mai repede, mai repede!

I se pare lui sau terenul îşi schimbase înfăţişarea? Treceau acum printre dune deosebit de mari, unele aproape uriaşe. Într-un loc i se păru că văzuse o bucată de rocă, dar altceva îi atrase atenţia sergentului: coloana se oprise în loc, şovăind, cînd deodată, din capătul ei, de departe, răsună glasul lokotenentului în noapte, cu acelaşi timbru exasperant:

— Mişcă înapoi, soldat! Nu vezi că intri în nisipuri mişcătoare?

O vreme se auziră acolo vocile răguşite ale soldaţilor şi zgomot de echipament lovit, apoi frămîntarea se potoli. Coloana începu să se tîrască prin beznă mai departe către un ţel nedefinit, toropită de oboseală.

Un colţ de cer se lumină brusc şi Luna se arătă în înălţimile spaţiului cernînd peste lucruri şi oameni o lumină albă nepămînteană, asemenea luminii din vise.

Orkney privea la soldaţii care treceau peste nisipul deşertului – natură căzută în ruină. Erau aceiaşi oameni care pînă acum cîteva zile rîseseră şi glumiseră, fuseseră prieteni cu el, camarazii, tovarăşii lui. Nu mai erau acum oamenii care mărşăluiseră la luptă odinioară: războiul îi împinsese în degradare. Le privea chipurile sălbatice, ochii cu priviri pierdute. Ştia că aceasta e faza finală a epuizării. Suferiseră peste puterile lor şi abia dacă mai puteau face faţă eforturilor istovitoare. Probabil nici nu mai ştiau că trebuie să respecte un jurămînt de lealitate depus odinioară faţă de patria

îndepărtată, de comandanţi – unde erau oare toate acestea? Aveau să se mai întoarcă vreodată înapoi la casele şi pămînturile lor? Poate chiar peste cîteva ceasuri aceşti oameni sleiţi de vlagă vor cădea la pămînt fără a se mai putea ridica. Iar el, Orkney, sergentul, va mai înainta cîţiva paşi, apoi se va lungi încetişor pe nisip, alăturea lor, în cel din urmă popas. Soarele îi va arde cu lumina lui, iar vîntul le va duce cenuşa în zările largi amestecînd-o cu pulberea roşie a pustiului şi cu nisipul acestuia! Şi pentru ce toate acestea?... Şi la ce bun?...

Cu ochii împăienjeniţi, sergentul privea cum Ent alerga mereu de-a lungul coloanei, dute-vino, într-un joc ciudat, ameninţător, care-l proiecta pe fundalul cerului ca într-un miraj. Îl privea pe Ent ca pe singurul dintre ei în stare să supravieţuiască pînă la Waha în rigiditatea lui sălbatică, în dinamismul acela nenatural, cu uniforma lui impecabilă, cu chipul lui slăbănog, imobil, pe care străluceau numai ochii, cu glasul lui arid, inuman, cu care le vorbea despre situaţii tactice şi schimbări de poziţii, poate nu din convingere ci dintr-o inerţie profundă, amorţită, care refuza să accepte realitatea şi cu care continua să se îmbete asemenea nebunului care între pereţii celulei lui goale înfăptuieşte plăsmuiri miraculoase şi imperii de vis...

Poate încă nu se terminase totul, poate ceilalţi mai aveau resurse încă, dar cît mai puteau rezista? Cîteva ore... o zi?... Poate! (în nici un caz mai mult!). Şi apoi?

— Repaus! Haltă 20 de minute!

La auzul ordinului, coloana parcă se prăbuşi.

Orkney se apropie de Ent – la fel făceau Mary şi sergentul Gunning. Şovăi o clipă, apoi îşi luă inima în dinţi:

— Sir, oare sîntem pe direcţie?

Lokotenentul îl privi furios:

— Crezi că sînt nebun? Vorbeşti ca un soldat, sergent! Harta arată drumul clar şi reperele se potrivesc! Numai noi să ne grăbim, înţelegi? Altfel oamenii se epuizează!

Orkney tăcu – oare ar fi avut vreun rost să-i spună că oamenii erau epuizaţi de mult?... Nu... Ent era acolo în faţa lor, în picioare; drept şi străin în autoritatea lui, aşa cum le apăruse dintotdeauna. Poate aşa stăteau lucrurile, cum zicea el, dar lui îi venea greu să afle pînă unde este adevăr în spusele ofiţerului şi de unde începe minciuna, căci neîndoielnic se strecura un neadevăr în spusele lui... Şi-l dispreţui!...

Ent îi sfida fără ca vreun muşchi să tresară pe faţa lui şi era conştient de faptul că ei ştiu că el îi sfidează şi totuşi îi respingea luptîndu-se cu ei într-o încleştare sălbatică dar cu liniştea pe faţă, aşa cum face dresorul cu fiara care-i simte slăbiciunea şi se pregăteşte să sară să-l sfîşie. El, în picioare în faţa lor, încăpăţînat, luptîndu-se să nu se lase descoperit, luptîndu-se să nu se trădeze, ca şi cînd ar fi încercat să oprească o avalanşă cu mîinile goale înainte de a-şi căuta refugiul în cercul tot mai strîmt al mîndriei sale nemiloase, nesăbuite!

Se întoarse brusc în partea în care era Mary:

— Cum te simţi? o întrebă el.

„Este şi laş”, gîndi Orkney.

— E totul în ordine, sir!

— Bine... bine!...

Nu, nu fusese atenţie în întrebarea lui – chipul, acelaşi: nu era căldură, nu, nici blîndeţe ori milă, doar un formalism mai degrabă, ceva ce justifica prezenţa lui acolo în mijlocul lor, umplea vidul sufletesc!

Se aşezară jos.

Ent privea îngîndurat în adîncurile nopţii. Părea că faţa lui împrumutase încremenirile pietrei. Îşi trecu mîna peste frunte încet, ca pentru a-şi alunga gîndurile:

— Aş vrea puţină apă! Are careva dintre voi?...

Fusese mai mult o şoaptă care parcă nu-i aparţinea şi Orkney tresări, căci pentru întîia oară şi el, Ent, se comporta asemenea celorlalţi şi dovedea că suferă asemenea lor. „I-e sete!” gîndi cu o răutăcioasă bucurie.

O clipă se lăsă tăcerea. Apoi:

— Nu, sir, aţi dat ordin s-o bem!

— Da, aşa este!...

Orkney, care totuşi păstrase din rezerva lui (ca şi ceilalţi sergenţi) tuşi stingherit. Ca pentru a abate discuţia, Ent o întrebă pe sergentă:

— Spune-mi, Mary, tu... voi femeile... ce căutaţi în războiul acesta?... Avea o voce ciudată acum, liniştită şi calmă, o voce pe care ei n-o mai auziseră la el.

Surprinsă de întrebare, sergenta se gîndi o clipă şi răspunse:

— Am venit să fim alături de soţii noştri, de părinţii şi fraţii noştri, să ne apărăm căminele şi pămîntul patriei!

Spusese fraza pe nerăsuflate.

— Eşti studentă, aşa-i?

— Da... mărturisi ea stînjenită. La construcţii aeronave...

El o privi îndelung şi ea îşi plecă ochii.

„Ce umanism de doi bani," gîndi Orkney.

— Mary, reluă Ent, ştii cîte mile sînt de aici şi pînă la „pămînturile patriei" tale?

— Ştiu şi eu?... O mie... două mii de mile!

— Atunci, ce cauţi aici?...

Întrebarea rămase suspendată în aer. Sergenta îşi ridică ochii uimită, ca şi ceilalţi doi: el stătea tot acolo, în aceeaşi poziţie, privind-o ca şi mai înainte, cu acelaşi chip de nepătruns.

— Ştii că... noi am atacat primii în acest război?...

Mary simţi cum îi fuge deodată pămîntul de sub picioare: tot ce ştia ea despre război se răsturna cu susul în jos. Ea şi ai săi făceau parte din marea tehnocraţie, nu puneau niciodată la îndoială ce spunea oficial Consiliul.

— Nu, nu ştiam, bîigui.

— Atunci s-o ştii, adăugă lokotenentul deodată, dur... Orkney privi cronometrul: cadranul fosforescent al acestuia arăta orele trei şi treizeci de minute. Ent se ridică în picioare:

— Treziţi oamenii şi încolonaţi-i!

Lui Orkney i se păru pentru prima oară că lokotenentul se clatină, dar acesta îşi reluă mersul viu care-i era caracteristic.

Peste puţin timp, vocea lui răsuna în capătul coloanei cu rezonanţa ştiută:

— Mai repede, soldat, mai repede, nu vă opriţii...

Luna aluneca încet spre asfinţit şi stelele păleau. O boare caldă se porni să sufle uşor dinspre sud iar cei care mai puteau, ştiind că ea aducea arşiţa, înjurau printre dinţi, majoritatea şi în special femeile mergeau maşinal, cuprinşi de muţenie, avînd priviri fixe şi goale, ca ale muribunzilor. Coloana îi purta cu ea aşa cum rîul duce în curgerea lui la vale cadavrele peştilor.

Ent trebuia acum să alerge în permanenţă pentru a putea ţine în picioare coloana care se clătina. Fascinaţi, sergenţii, care se simţeau la capătul puterilor, îl priveau pe lokotenent: de unde avea el oare energia aceea nebănuită, forţa aceea de rezistenţă pe care nici măcar nebunii nu o aveau? Oare cît mai putea să-i menţină în marş?

— Mişcă, sergent, nu mai căsca gura ca idiotul!

Orkney tresări violent: lui îi vorbise. Simţi cum sîngele i se urcă în cap

ca un val greu şi cum vede roşu înaintea ochilor. Cu greu îşi privi cronometrul: era şase şi treizeci de minute. Făcu un mic calcul şi încă o dată pipăi tocul de piele de la şold, unde ţinea pistolul: „Dacă într-o jumătate de oră, îşi zise el, nu se întîmplă nimic, îl somez pe Ent să-mi dea portharta şi documentele: în caz că se împotriveşte îl împuşc!”...

— Mai repede, mai repede, nu vă opriţi!

Coloana se tîra înainte cînd deodată, departe, spre, sud, cerul luă foc. O margine rotundă din discul orbitor al Soarelui aprinse zarea şi pămîntul, anunţînd zorii celei de-a douăsprezecea zi de marş neîntrerupt. Pentru întîia oară de cînd mergeau simţiră sub picior pămînt tare ca şi cum ar fi ajuns la un liman, la un ţărm al oceanului de nisip pe care călătoriseră pînă atunci. Orizontul apăru în toată imensitatea nemărginirii lui. Globul de foc al Soarelui începuse să urce grăbit spre cer!

Cu feţe sălbatice, ca nişte umbre mişcătoare, soldaţii ieşiră afară din cumpăna nopţii asemenea unor lilieci cu ochi orbiţi de lumină şi tot în clipa aceea s-a produs miracolul: imaginea răsturnată la polul opus propriului lor chin fusese aruncată înapoi, deszăvorîtă în sfîrşit din haosul nopţii ori din adîncurile nisipurilor, ca să le răsplătească efortul suprauman şi să-i oprească în sfîrşit: primul care a văzut palmierii a fost Gunning. El s-a oprit să se frece la ochi şi întreaga coloană s-a oprit. „Binoclul, Gunning”! a cerut lokotenentul, dar nu... nu mai era nevoie de binoclu: nu era „myrage” nu era „Morgana”.

Orkney, care era în coada coloanei, a ieşit în lateral să privească mai bine.

Cînd oamenii au început să alerge, s-a simţit cuprins şi el de acea frenezie instinctuală. Ţipetele şi învălmăşeala stîrneau deopotrivă panica şi speranţa şi plînsul celor care mai puteau plînge de fericire! Şi înainte de a-şi arunca de pe el echipamentul anex împreună cu puţina brumă de luciditate pe care o mai avea, sergentul se gîndi că ceea ce vedea nu era Waha, era o oază cu totul necunoscută.

Dar aceasta nu mai conta: lacul lucea albastru şi potolit între palmieri, pămîntul, pietrele, totul era adevărat! Şi mica negresă care fugise îngrozită la vederea militarilor bărboşi, prăfuiţi, care rîdeau şi plîngeau ca nebunii, apăruţi pe neaşteptate din mijlocul nisipurilor, totul, totul era adevărat şi viu! Vedeau viaţă! Mai încolo, printre colibe, cîţiva negri alergau spre cămilele culcate în umbra palmierilor!

*

— Orkney!

— Ce naiba vrei?

Glasul neliniştit al fetei îi trezi din toropeală:

— Orkney... lokotenentul nu e aici!

Sergenta stătea aplecată peste el, cu ţinuta murdară şi ruptă, scuturîndu-l cu insistenţă,

Orkney se ridică în picioare cu greu. Îl durea tot corpul, dar se obişnuise cu asta de mult. Soldaţii dormeau peste tot, răspîndiţi printre palmieri, în diferite poziţii. Împrejur erau aruncate la întîmplare casete individuale de supravieţuire, echipament, îmbrăcăminte.

Soarele era sus şi Orkney se uită la ceas: era ora şapte şi treizeci de minute. Dormise deci o oră.

„A naibii fată," gîndi el privind-o pe Mary.

Se uită atent peste cei adormiţi, dar nu văzu nicăieri figura lokotenentului.

— Sir! chemă el cu glas răguşit.

— Nu e aici, exclamă sergenta, l-am căutat peste tot.

— Trezeşte-l pe Gunning!

Deşi dormiseră puţin, faptul că nu mai erau însetaţi îi făcea să se simtă mult mai bine.

Sergentul Gunning se trezi uşor. Pentru că lipsa comandantului era din punct de vedere regulamentar un eveniment de o deosebită gravitate şi care cerea acţiuni imediate, începură să sondeze cu atenţie împrejurările.

Oaza era mică, locuită de populaţie de culoare, nivel de dezvoltare I, care trăia în cîteva colibe. Două izvoare, un lac mic, cîteva zeci de palmieri şi pomi necunoscuţi, exotici, aceasta era „localitatea" Lem. Orkney reuşi să intre în discuţie cu învăţătorul din sat, Mambe, un negru mărunţel care cunoştea limba esperanto, dar despre Ent nu aflară nimic. Mambe era foarte agitat, mereu pronunţa cuvîntul „prietenie" către Orkney, dar vorbea aşa de prost limba supremă încît după o scurtă consfătuire, Orkney, Gunning şi Mary se hotărîră să o ia înapoi pe drumul pe care veniseră în oază.

Lîngă un palmier ridicară de jos o armă laser uşoară care fusese aruncată acolo şi-şi continuară drumul.

La marginea oazei şovăiră înfricoşaţi de imensitatea pustiului. Parcă s-ar

fi temut să iasă din nou de sub ocrotirea micii oaze în acel larg primejdios.

Nisipul era fierbinte şi se vedeau clar urmele lor. Peste tot erau lucruri aruncate aiurea. Abia acum văzură că nu departe, spre dreapta, stăteau îngropate în nisip resturile unui avion prăbuşit: era un aparat de vînătoare marca „ROC". Trecură de el şi urcară pe o dună. Trecură apoi şi de dună.

Praful roşiatic, fin, care acoperea nisipul se ridica de sub picioarele lor făcîndu-i să tuşească.

Mergeau atenţi, refăcînd în sens invers drumul pe care veniseră.

De mai multe ori întorseseră capul spre oază ca şi cînd s-ar fi temut ca aceasta să nu dispară lăsîndu-i pradă pustietăţii.

Dar oaza rămînea liniştită acolo, la locul ei, numai că se micşora din ce în ce mai mult pe măsură ce el se depărtau de ea. Orkney se miră cum de putuseră s-o zărească de la o asemenea depărtare. La gîndul că s-ar fi putut să treacă pe lîngă ea fără s-o vadă, un fior îl săgetă inima.

Recunoşteau din ce în ce mai greu urmele şi erau gata să se lăsase păgubaşi cînd Orkney îşi zări deodată pistolul pe care-l aruncase. Îl ridică şi şi-l prinse de centură.

— Pe aici trebuie să fie, spuse el. Să-l căutăm!

La cîţiva yarzy depărtare zăriră silueta altui avion prăbuşit, îngropat pe jumătate în nisip, dar continuară să caute mai departe şi să-l strige pe Ent.

Primul care l-a zărit a fost Gunning. Ent era în faţa lui nu prea departe, prăbuşit cu faţa în jos, în nisip. Vîntul care adia slab de tot, abia simţit, presărase peste el pulberea fină a deşertului, care se strînsese în cutele uniformei formînd linii subţiri.

Dintr-o pornire spontană, uitînd de ura pe care i-o purtau, cei trei începură să alerge spre cel căzut.

Mary, ajunsă prima, îngenunche lîngă Ent:

— Sir, îl scutură ea, am venit!... Oaza nu e departe!...

Dar Ent rămînea nemişcat şi inert, în pieptul lui nu suia nici o respiraţie, îl simţeau doar că era acolo în acea poziţie nefirească, nepotrivită lui.

Abia îndrăznind să-l atingă, Mary îi pipăi atentă pulsul şi în tăcerea care se lăsase se ridică în picioare:

— E mort, spuse ea fără să-i privească pe cei doi.

— A murit? şopti uluit Orkney. Nu e posibil!

Se aplecă înfrigurat asupra celui căzut, cercetîndu-l cu atenţie.

Dar nu mai era nimic de făcut. După un timp, se ridică şi el:

— Da!... A murit!...

Se simţiră cuprinşi de un apăsător sentiment de singurătate şi istovire de parcă toată oboseala lumii se lăsase pe umerii lor dintr-o dată, imensă, zdrobitoare!...

Orkney ocoli încet trupul fără viaţă al lokotenentului şi-i ridică de jos portharta de piele aurie, care i se păru neobişnuit de uşoară. Apăsă clapa şi o deschise. Era o porthartă simplă, cu un singur compartiment – în ea nu se găseau decît o hartă militară a Anglyey la scară mică... şi foarte multe medicamente pentru stomac. Altceva nimic. Pe verso-ul alb al hărţii era notat ceva de mînă şi Orkney se adînci în citirea notei: cîteva zeci de rînduri cu scris mărunt ordonat, clar... apoi îşi ridică privirile şi stătu mult timp aşa cu ochii aţintiţi asupra unui punct imaginar ca şi cînd atunci s-ar fi trezit dintr-un somn adînc ori mai degrabă dintr-un coşmar, privind aşa, încremenit, fără să spună nimic, posomorit şi palid, pînă cînd ceilalţi se apropiară de el şi Gunning îl bătu pe umăr. Atunci tresări plecîndu-şi ochii asupra porthartului şi hărţii pe care le ţinea în mîini ca asupra unor lucruri complet străine pe care le vedea pentru întîia oară.

— Priviţi, articula el, n-a avut asupra lui nici o altă hartă, doar pe asta!...

Ei luară din mîinile lui coala, o despăturiră cu mişcări şovăitoare ca şi cînd aceasta ar fi fost o relicvă ce se putea face pulbere în orice clipă.

Încet, Orkney se îndreptă spre cel căzut, şi se opri la un pas de el.

Gunning, intrigat, se apropie:

— Vrei să spui că drumul acesta pe care l-am străbătut...

— Întocmai! Vocea lui sună hotărîtoare şi grea. Ent nu ştia de existenţa acestei oaze, continuă el după un timp, numai extraordinara lui voinţă ne-a adus pînă aici!... A mers cu noi la noroc! Şi mai scrie ceva pe reversul hărţii aceleia, Gunning, îl privi el în faţă, ceva ce nu trebuie să ştim deocamdată decît noi!

— Ce?

— ...Că războiul atomic nu a fost un mit, el a avut loc şi s-a şi terminat deja... că Anglya şi Europa nu mai există... şi multe asemenea lor!... El a ştiut totul!... Ţii minte? Acum şase zile ne-a spus să abandonăm staţiile de legătură prin sateliţi dar el şi-a păstrat una: prin ea a recepţionat imagini de pe planetă şi emisiile unei staţii izolate de cercetare, de la unul din poli!... Înţelegeţi?

Dar Gunning nu înţelegea: erau lucruri pe care mintea lui refuza să le accepte...

Lokotenentul se odihnea cu obrazul drept pe braţul stîng dus înainte şi

îndoit din cot în timp ce mîna dreaptă cu degete lungi şi subţiri rămăsese întinsă de-a lungul corpului.

Cascheta nu-i căzuse de pe cap, diagonala centurii trecea corect pe sub epolet, iar ţinuta îi era într-o perfectă ordine ca şi cînd şi în moarte ar fi căutat să fie sever şi marţial. Numai chipul lui, în mod curios, îşi pierduse duritatea, moartea îl destinsese şi-l preschimbase într-altul, luminos, clar, cu trăsături frumoase şi blînde! O şuviţă de păr, castanie, scăpase de sub caschetă şi-i aluneca pe frunte. Părea că doarme!

Gunning, tulburat, şopti:

— Nici nu s-a mişcat după ce a căzut!

— Nu, nu s-a mişcat, întări Orkney, sînt sigur că era mort înainte de a cădea! Acum îmi dau seama şi pot spune că oamenii ca el mor în picioare!

Stăteau toţi trei acolo, în jurul lui. Lumina le părea acum mohorîtă. Şi Orkney înţelese deodată adevărul, adevărul adînc, tulburător: omul acela ale cărui urme pe pămînt vîntul abia aştepta să le şteargă fusese grav bolnav (în portharta lui erau medicamente), ştiuse că trebuie să moară şi nu lăsase nimic în urma lui, nici o

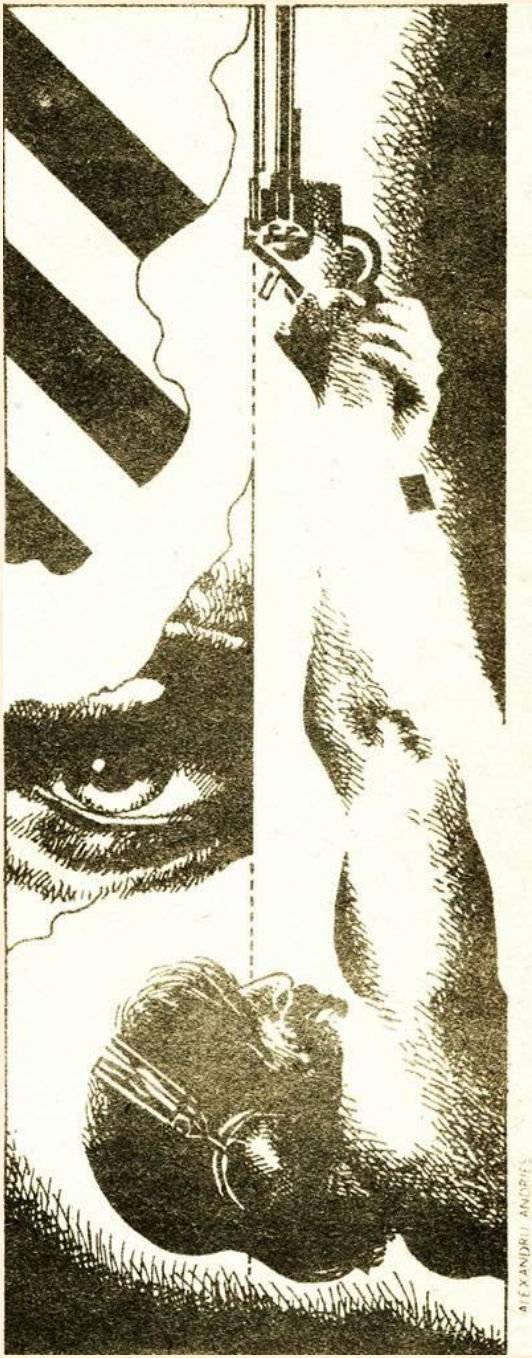

explicaţie (nici măcar lacrimi), dar îşi dusese pînă la capăt datoria, datoria lui, care era numai a lui, şi pe care n-o cunoştea decît el.

Îşi aduse aminte de scena din noaptea trecută, cînd le ceruse apă. El, lor... Şi nu-i dăduseră!... Ce crunt trebuie să fi suferit el de sete dacă îşi călcase pe inimă şi se hotărîse să facă acel gest de a-i ruga!...

O ruşine fără de margini îl cuprinse pe Orkney la gîndul că putuse să se lase stăpînit de un asemenea egoism îngust! Mai mult ca sigur Ent ştiuse că ei au totuşi apă, că NU VOIAU SĂ-I DEA, că doreau ca el să înţeleagă că-l urau... Şi el înţelesese şi tăcuse!

Ştiuse înaintea lor de dezastrul atomic, era la fel de dezorientat ca şi ei, ura la fel de mult ca ei războiul şi din ruinele lumii care se prăbuşise voise să-i salveze măcar pe ei: timp de unsprezece zile şi unsprezece nopţi făcuse faţă imposibilului, neînfrînt şi neîmpăcat pînă în ultima clipă cu ceea ce el ştia bine că va fi ultimul lui eşec, dezastrul! Străbătuse cu ei sute de mile, îi trecuse prin suferinţe atroce, dar stătuse cu capul sus pînă în ultima clipă, făcînd ordine şi trasînd sarcini, întruchipînd braţul unei autorităţi care nu mai exista, ştiind să se impună şi să se facă urmat. Şi cîştigase pariul cu moartea!... Obsesia aceea a lui, aproape dementă, de a-i duce la Waha nu era decît o plăsmuire născocită pentru ei. Ordinele furioase pe care le dădea, plictisul acela obosit, dispreţul pe care li-l arăta, nu, nu existaseră: sacrificase numai mila, blîndeţea, bunătatea şi toate sentimentele alese pentru evitarea unui suprem rău mortal: disperarea paralizantă! Îşi mobilizase pentru asta toate energiile, toate puterile minţii şi sufletului şi-n clipa cînd şansa aceea de unu la un miliard se împlinise, cînd văzuse oaza asemenea celorlalţi, suferinţa se stinsese în el, pierise şi, asemenea pomilor înfloriţi prea devreme, surprinşi de ger, se scuturase de viaţă; chinul menirii lui încetase, timpul oprit în loc în el adunat, dilatat într-o supremă clipă, se sfărîmase.

Raţiunea eliberase trupul din strînsoarea crîncenă a voinţei ei de fier, lăsîndu-l în sfîrşit să-şi urmeze drumul spre nefiinţă, din care îl oprise împotriva naturii...

Gunning îl bătu uşor pe umăr pe Orkney şi-i arătă cu un gest larg împrejurimile. Abia atunci văzură uimiţi toţi trei ca peste tot erau epave uriaşe de avioane, resturi carbonizate de bombardiere şi aparate de vînătoare. Ceva sinistru şi necugetător se desprindea din acel înfricoşător tablou împietrit, lipsit de mişcare.

— Dumnezeule, şopti Orkney, înseamnă că n-a mai rămas nimic, nici

măcar înfrîngerea!...

— Ba da, Orkney, spuse Gunning, care privea liniştit peste zare, a rămas ceva!... Priveşte, arătă el epavele, ne-a rămas ceva din onoarea noastră găunoasă, din mîndria noastră nesăbuită!... Numai că în mine... în tine, în cîţiva dintre noi mai e ceva căruia nu-i pasă nici de una nici de alta, care ne va face să trecem peste toate, ba mai mult, să mergem înainte, să ne mişcăm departe, să ne smulgem trupul acesta, sufletul din mlaştini, să învăţăm să trăim din nou şi să visăm din nou apropiind deznădejdea şi triumful pînă cînd acestea vor fuziona într-un soare mai orbitor decît cel de pe cer!...

Adierea vîntului le mîngîia chipurile înnegrite de soare şi pletele le fluturau profetic. Priveau în depărtări peste nisipuri şi zări.

— Ce uşor îţi vine ţie să vorbeşti, rosti gîtuit Orkney, tu n-ai pe nimeni, pe cînd eu... ai mei, copiii şi toţi... o, durere!

Îşi strînse pleoapele, ca să oprească lacrimile.

— Toţi am pierdut, îl strînse Gunning de braţ, nu plînge, n-avem acest drept! **Trebuia să ne gîndim la toate acestea înainte...** Mai tîrziu... poate o să putem să ne permitem a plînge; acum trecutul e pentru noi o povară de plumb care ne trage în adîncurile morţii; s-o rupem cu el!

Vom avea pămînturi din nou şi multe altele – să nu uităm că străbunii noştri zburau spre stele, numai noi ne-am pierdut puterea de vis, ne-am lenevit mărginindu-ne la acest Pămînt, apoi ne-am împărţit în tabere şi ne-am urît şi ne-am duşmănit atît de mult încît ne-a fost imposibil de a ne dezobişnui de plăcerea urii care a devenit un viciu – şi acest viciu ne-a pierdut, nu moartea de care ne e atît de teamă, nu bolile, nici alt dezastru căzut peste noi din stele, aşa cum ne închipuim, ori născut de natură!

Nori grei se strîngeau sus, deasupra lor, şi vedeau asta, ziua, pentru întîia oară. Lumina Soarelui începu să scadă.

— Toţi ştim, urmă pătimaş Gunning, ce înseamnă armele nucleare. Dezastrul s-a produs. Printr-o unică şansă, trăim! Avem oaza – asta voia Ent. Să încetăm acum să fim o patrulă de comando. Nu vom mai fi militari, ci bărbaţi şi femei din nou! Să ne întoarcem, ne aşteaptă ceilalţi! Trebuie să ne creăm singuri şansa de a merge mai departe...

Un fulger străbătu cerul şi picături mari de ploaie începură să cadă pe nisipul încă fierbinte.

— Ai dreptate, Gunning, vorbi Orkney într-un tîrziu, e iadul nostru şi noi am vrut să ne prăbuşim în el. Trebuie să ajungem acolo unde voia Ent

dar să nu uităm prea multe... Căci în mijlocul chinurilor prin care vom mai trece vom avea nevoie de amintiri... pentru noi şi cei ce se vor naşte, ca ei să ştie cum şi de ce am ajuns acolo unde am ajuns...

Îl ridicară pe umeri pe Ent: era nebănuit de uşor, soarele îl deshidratase.

„Odată, gîndi Orkney, ne vom aduce aminte cu dragoste de el. Şi, cine ştie dacă odată cu el nu intrăm şi noi... acum... în legendă!..."

Porniră.

Mary întinse mîna înainte sub picăturile grele de ploaie:

— Orkney, de cîte mii de ani n-o mai fi plouat pe aici?...

— Cine ştie?... Cine poate să ştie, răspunse el luînd-o înainte cu Ent pe umăr pentru ca ceilalţi să nu vadă cum plînge şi cum lacrimile lui se amestecă pe nisip cu bobii mari de apă.